

UKRYTÍ OBYVATEL

Improvizované úkryty se budují k ochraně před účinky světelného a tepelného záření, pronikavé radiace, kontaminace radioaktivním prachem a proti tlakovým účinkům zbraní hromadného ničení **až v případě nouzového stavu nebo stavu ohrožení státu a v době válečného stavu.**

Při nárůstu hrozby válečného konfliktu **budou vytipovány podzemní, suterénní a jiné části obytných domů**, provozních a výrobních objektů **k úpravě na improvizované úkryty**. Počítá se s využitím podzemních prostorů staveb ve vlastnictví státu, města, právnických osob a fyzických osob (tj. i rodinné domy). Plán je průběžně aktualizován.

Tyto úkryty **budou určeny písemným rozhodnutím podle krizové legislativy**. Pro zphotovení těchto určených úkrytů bude městem bezplatně dodán příslušný materiál.

Za organizaci a přípravu ukrytí odpovídá starosta. Za zphotovení úkrytů (stavební úpravy a dovybavení) odpovídá město, právnické a fyzické osoby které vlastní (užívají) vytipované objekty pro ukrytí.

Ukrytí obyvatelstva se zajišťuje v těchto improvizovaných úkrytech způsobem **kolektivní ochrany**. **To znamená, že ve vytipovaných objektech se ukrývají obyvatelé z více sousedních objektů**. Důvody jsou v praxi zphotovení úkrytu, přípravy vedoucích úkrytů a omezené možnosti zabezpečit materiál pro zphotovení. V neposlední řadě hraje roli kolektivní způsob vzájemné podpory a pomoci obyvatel. **Všechny úkryty budou očíslovány a označeny. Přehled úkrytů budou mít k dispozici záchranáři k záchraně obyvatel při případném závalu. Proto je nutno počet úkrytů omezit na minimum.**

Pro organizaci ukrytí je stanovena Odborná pracovní skupina, která v případě potřeby realizuje tyto základní úkoly:

- osloví vybrané firmy k výrobě materiálu pro zphotovení úkrytů, zpracuje smlouvy, koordinuje činnost při výdeji materiálu pro určené úkryty, provádí finanční vyrovnání s firmami
- zpracuje nařízení k zabezpečení ukrytí a vyrozumí obyvatele o způsobu ukrytí způsobem obvyklým
- provede přípravu vedoucích úkrytů k přípravě úkrytů
- poskytuje pomoc a poradenskou činnost obyvatelům

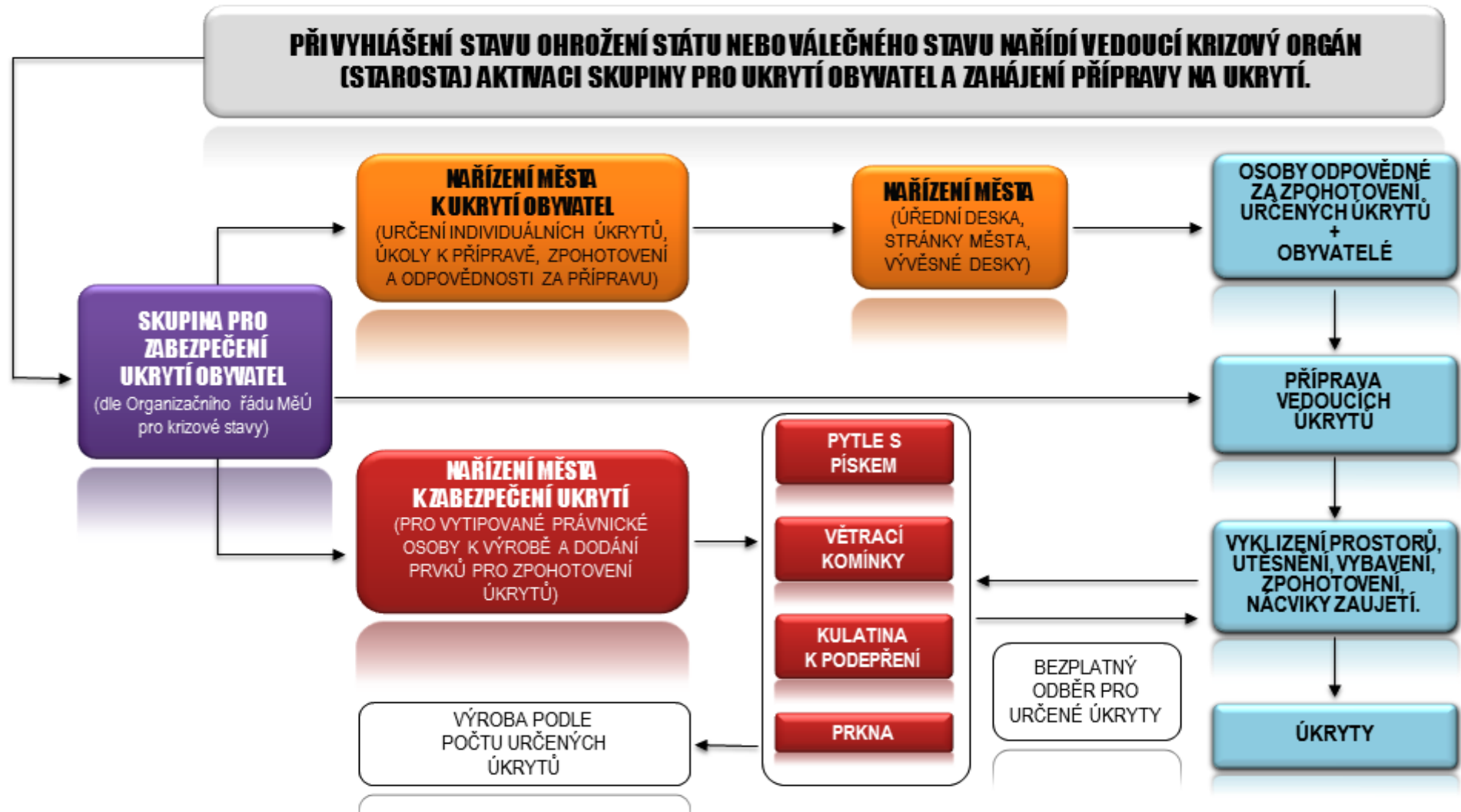
Přípravu úkrytů provádí právnické osoby a obyvatelé společnými silami ve vytipovaných a určených objektech. Přípravu úkrytu provádí podle Základního listu protiradiačního úkrytu a Pomůcky pro ukrytí. Tyto dokumenty obdrží vedoucí úkrytů od odborné pracovní skupiny. Příprava úkrytu obnáší:

- vyklizení zvoleného prostoru
- provedení vnějších úprav včetně komínků pro přívod a odvod vzduchu
- provedení vnitřních úprav a utěsnění úkrytu
- vybavení úkrytu vnitřním zařízením
- zjištění místa hlavního uzávěru plynu, vody a ústředního topení
- zvyšování ochranných vlastností úkrytu (na př. zesílení stropní konstrukce, zhmotnění obvodových zdí atd.)
- nácviky zaujetí a opuštění úkrytu

ORGANIZACE UKRYTÍ

UKRYTÍ ORGANIZUJE OBEC PODLE PRINCIPŮ KOLEKTIVNÍ OCHRANY:

- provádí určení úkrytů a spádovosti okolních obydlí k těmto úkrytům
- určuje velitele úkrytů (vlastník, provozovatel objektu)
- provádí přípravu velitelů úkrytů (zodolnění, vybavení, chování, komunikace, záchranné práce ...)
- označuje úkryty a poskytuje přehled úkrytů pro záchranáře
- zajišťuje materiál na zodolnění úkrytů
- provádí nácviky ukrytí

JAK PŘIPRAVIT ÚKRYT?

Únikové cesty:

U sklepních IÚ je vhodné vybudovat nouzový výlez nebo průraz do sousedního prostoru. Nouzovým výlezem do nezavalitelného prostoru (štolovým nebo šachtovým) by měl být opatřen každý IÚ, aby byl zajištěn odchod ukryvaných v případě, že hlavní vchod je zavalen (nepřístupný). Pokud není možno vybudovat z některého IÚ nouzový výlez do nezavalitelného prostoru, je nutno provést průrazy k napojení na nejbližší IÚ, který je nouzovým výlezem do nezavalitelného prostoru vybaven.

Průraz se zřizuje tak, že se ve výši 40 - 50 cm nad podlahou probourá ve zdi otvor rozměrů 60 x 80 cm a zajistí osazením překladu minimálně 100 cm dlouhým (železobetonový prefabrikát nebo ocelové I nosníky). Následně se otvor uzavře dvěma cihelnými zadržkami 15 cm silnými, vyzděnými na obyčejnou vápennou maltu tak, aby na obou stranách zdi byl průraz dobře viditelný (zadržky nejsou v jedné rovině s povrchy zdi - jsou 2 - 3 cm posunuty dovnitř. S ohledem na plynutost se zadržky opatří omítkou a barevně se odliší malbou. U slabších zdí se provede jen jedna zadržka 15 cm silná. Průraz je vhodné umístit ve střední nosné zdi, z důvodu menší pravděpodobnosti zavalení prostoru těsně vedle zdi.

Zesilování stropních konstrukcí podpíráním sloupky a nosníky:

Pro volbu podpírající konstrukce je vhodné zvolit jednoduchý systém sloupků a vodorovných podélných a příčných nosníků, které vzájemným spojením a zajištěním tvoří vyztužení stávající konstrukce. Zásadním principem a charakterem zesílení stávající konstrukce je zkrácení jejího rozpětí v místech největšího namáhání.

Sloupky podpírající konstrukce - tvoří v systému podepření důležitý prvek, který soustřeďuje a přenáší značné zatížení na malou podlahovou plochu sklepních místností. Samotný sloupek podle statických výpočtů má vzhledem k ostatním částem konstrukce poměrně malý profil, přičemž je důležitá otázka vzpěrné délky. Výhodného zkrácení vzpěrné délky dosáhneme vyzděním sloupků z cihel 30/30 cm, 45/45 cm do potřebné výše podle toho, jaký materiál a délku sloupku máme k dispozici. Sloupky jsou počítány pro vzpěrnou délku 250 cm u betonových stropů.

Větší pozornost musíme věnovat prefabrikovaným sloupkům ze železobetonu původně určeným pro oplocení. U těchto sloupků je v mnohých případech značná délka, která pro podepření v prostorách s nižší světlou výškou nevyhovuje. Sloupky z cihel provádíme na obyčejnou maltu nebo na „sucho“ - to ovšem znamená, že i v tomto případě dáváme mezi cihly slabou vrstvu mazlavé hlíny (hliněné malty), aby nenastalo vlivem nerovností povrchů cihel bodové zatížení a tím i drcení. Sloupky z cihel jsou velmi výhodné po stránce materiálu, stability i provedení (není třeba dalšího zajištění). Nevýhodou je poměrně značný profil.

U všech sloupků je třeba zajistit roznášení tlaku na větší plochu podlahy, podle toho, jaké je provedení podlahy. V normálním případě dáváme jako podklad silnou fošnu, prefabrikované desky, několik vrstev cihel (45/45 cm), kulatinu nebo polohraněné řezivo.

Materiál pro podpírající konstrukce - stěžejní otázkou ztužující konstrukce je otázka materiálu. Především je třeba zajistit materiál na vodorovné prvky konstrukce, který může být namáhán na ohyb (dřevo-hraněné řezivo, pražce, kulatina, železo- válcované nosníky, kolejnice). Teprve v tom případě, jestliže tento materiál postačí pro uvedené části konstrukce, můžeme jej využívat i pro sloupky a jiné tlačené prvky. Prakticky všechny hlavní tlačené prvky mohou být provedeny z cihel nebo tvárnic, které jsou nejspíše k dosažení.

Zabezpečení větrání:

V IÚ s kapacitou do 50 osob se dá použít principu přirozeného větrání, při kterém se využívá přirozeného tahu vzduchu vznikajícího rozdílem teplot vně a uvnitř IÚ. Venkovní vzduch se přivádí do IÚ komínkem, jehož nasávací otvor musí být 1,5 m nad úroveň terénu a který vyúsťuje v místnosti pro ukryvané asi 50 cm nad podlahou. Komínek se uvnitř místnosti opatří jednoduchým uzávěrem umožňujícím regulaci vzduchu. Vydýchaný vzduch se odvádí komínkem ústícím 20-25 cm pod stropem a vyvedeným nejméně o 2 m výše než nasávací otvor. Přívodní a odvodní komínek se umísťuje na protilehlých stěnách místnosti. Vnější otvory se opatřují stříškou. K prostupu komínků obvodovou zdí se využívají okenní otvory. Plocha průřezu přívodního a odvodního komínku se počítá 10 cm² na jednu ukryvanou osobu. Má-li IÚ kapacitu větší než 50 ukryvaných a skládá se z několika menších místností, musí mít každá místnost samostatné větrání.

Utěsnění IÚ:

K zajištění dostatečné funkce přirozeného větrání a proti případnému vnikání nebezpečných průmyslových a bojových otravných látek a proti radioaktivnímu prachu je nutné IÚ utěsnit. Toho se dosáhne utěsněním všech otvorů, tj. spár, štěrbin, oken, dveří, prostupů větracích komínků a nevyužívaných průduchů. Jako vhodné těsnící materiály lze použít izolepu, samolepicí molitanovou pásku, leukoplast, různé fólie, sádku, sklenářský tmel, modelínu, kamnářskou hlínu, jíl apod.

Další informace:

Stránky HZS Plzeňského kraje - koncepce ochrany obyvatelstva:

<http://www.hzscr.cz/clanek/hzs-plzenskeho-kraje-menu-ochrana-obyvatelstva-ukryti-ukryti-obyvatelstva.aspx>

Stránky HZS ČR - příprava úkrytu:

<http://www.hzscr.cz/clanek/web-ochrana-obyvatelstva-ukryti-improvizovany-ukryt.aspx>